

הדרכון הפורטוגלי כבר כאן

משרד הפנים בפורטוגל החל לאשר לישראלים את האזרחות המקומית המאפשרת להם לחיות, ללמוד ולעבוד בכל מדינות האיחוד האירופי. גם מי שיסתפק בטיול לא יפסיד

עירית רוזנבלום | אתר Monitour | פורסם 10:10 28/09/16

פורטו בפורטוגל | צילום: Neirfy, Shutterstock

שנה וחצי לאחר הצהרתה של ממשלת פורטוגל, שלפיה צאצאיהם של מגורשי ספרד זכאים לדרכון פורטוגלי, החל משרד הפנים המקומי לאשר אזרחויות לישראלים, ובשבועות האחרונים רבים מביניהם קיבלו הודעה על כך שהם זכאים לאזרחות.

עמרי מלכה, בן 23 ממודיעין, הוא מבין הישראלים הראשונים שקיבלו את הזכאות לדרכון ומעתה הוא יוכל לחיות, ללמוד ולעבוד בכל מדינות האיחוד האירופי, כאזרח מן המניין. מלכה, שהחל את התהליך בסיועו של משרד עוה"ד דוד ידיד, הוא גם הראשון מבין בני משפחתו שמקבל את האזרחות, ובימים אלו ממתנות אחיותיו לאישור משרד הפנים הפורטוגלי. "מאז ומתמיד רציתי דרכון אירופי שיפתח לי אפשרויות נוספות מחוץ לישראל", אומר מלכה. "הופתעתי לגלות שתוך שנה מאז שכל משפחתי החלה בתהליך, אני כבר זכאי".

[<< למזג האוויר בפורטוגל לחצו כאן](#)

גם אביו, שלום, שותף להתרגשות. "כל הזמן שאפתי שתהיה לי ולילדיי אזרחות נוספת על כל צרה שלא תבוא, אולם מעולם לא חשבתי שאהיה זכאי לכך. הגשנו את הניירת הרלוונטית ולאחר הליך מורכב מול הרשויות הונפקה לי תעודת לידה

במרוקו, שסללה את הדרך להוכחת הקשר שלי כצאצא למגורשי ספרד. בסוף פברואר הגשנו את הבקשות לאישור הקהילה היהודית המקומית ומשרד הפנים. תוך חצי שנה עמרי, בני, קיבל זאת. כעת אנו ממתנים לדרכונים לשאר המשפחה".

לפי הערכות יש עוד כ-3 מיליון זכאים פוטנציאליים שעשויים לקבל את הדרכון. זאת, לאחר שבאפריל אשתקד נכנס לתוקף החוק המעניק הקלות משמעותיות לישראלים שהם נצר לצאצאי היהודים שגורשו מהמדינה או עזבו אותה מסוף המאה ה-15 ואילך.

בשונה מההליך בספרד, המבקשים לא נדרשים להציג שליטה בפורטוגזית או בשפה אחרת ולא לעבור תחקור בפני נוטריון מקומי. התנאי המרכזי להוכיח קשר למגורשי ספרד או פורטוגל (ומתוקף כך להיות זכאי לאזרחות) הוא הוכחה כי המקור הגיאוגרפי של המשפחה הוא בפורטוגל וכן הוכחה של קשר היסטורי-תרבותי. במסגרת זו, נדרש המבקש להציג את "נתיב ההגירה" של בני משפחתו מאז הגירוש מפורטוגל. בחינתו ואישורו של הקשר מבוצע על ידי רשות האוכלוסין הפורטוגלית או אחת מהקהילות היהודית בפורטוגל שהוסמכו לכך.

הרומנסה של פורטוגל

פורטוגל חזרה בשנים האחרונות למפת הטיולים של הישראלים בזכות היותה מדינה שמספקת מגוון של חוויות: נופים, מבצרים, ארמונות, שירת פאדו, סיפורים על גירוש היהודים, האינקוויזיציה ואנוסים שקיימו את מצוות היהדות בסתר.

טיול מאורגן בפורטוגל יעבור, בין השאר, בליסבון הבירה, בעיירות הציוריות הסמוכות לה – סינטרה, קשקאייש ואשטוריל (שבה בתי קזינו מהגדולים באירופה) – וכן בקוימברה, באובידוש היפה מוקפת החומה ובבירת צפון פורטוגל פורטו, שמרצה הוכרז על ידי אונסק"ו כאתר מורשת עולמי.

בליסבון יש מבחר אתרי ביקור, ביניהם מרכז העיר ההיסטורי רובע אלפאמה, הרובע היהודי, מרכז הביילוי והקניות ווסקו דה גאמה, מנזר ז'ירונימוס, טירת סנט ג'ורג', ארמונות, כיכרות ומוזיאונים. אין להחמיץ כמובן, ערב עם שירת פאדו, היא הרומנסה הפורטוגלית.

חבל אלגארב שבדרומה של המדינה, שפחות מתוייר על ידי הישראלים, הוא חמים ונעים ומציע לצד תשתית תיירותית מפותחת של מלונות איכותיים וחופים המתאימים לביילוי משפחתי וספורט ימי – גם כפרי דייגים ציוריים כמו סנטה לוסיה.

פורטוגל שוכנת בצדו המערבי של חצי האי האיברי, לאורך חוף האוקיינוס האטלנטי. האקלים בה נוח ברוב ימות השנה והיא מציעה גם תרבות ואמנות, הרבה דגים ופירות-ים וכמובן את יין הפורט, המשקה שהוא שם נרדף לפורטוגל.

בית הכנסת הנחבא בליסבון

הכתובת העברית "בית הכנסת שערי תקווה", חקוקה על שער לבן ברחוב אלכסנדר הרקולנו שבליסבון. מלבדה, דבר בשער הסתמי אינו מעיד על התפילות המתקיימות באופן סדיר בפנים. עוד בתחילת המאה ה-20 – פחות מ-100 שנה לאחר שהאינקוויזיציה בוטלה במדינה ב-1821, נאסרה בפורטוגל הבנייה של בתי כנסת שחזיתם פונה אל הרחוב.

לפי מקורות פורטוגזיים, בסוף המאה ה-15 מנתה הקהילה היהודית כ-30 אלף איש (כ-3% מהאוכלוסייה באותה תקופה). עם גירוש היהודים מספרד ב-1492 התיר המלך הפורטוגלי ז'ורז' השני את כניסתם של 50-70 אלף יהודים למדינה. אבל בשנת 1497 נידונו רבבות יהודים אלה לגירוש ולהמרת הדת. גירוש יהודי פורטוגל בא ארבע שנים אחרי גירוש ספרד, ובו נאלצו היהודים לבחור בין גירוש לבין המרת דת בכפייה. רוב היהודים העדיפו להיות מגורשים ולא להתנצר. כיום חיים בפורטוגל לפי הערכות כ-1,000 יהודים, רובם בליסבון.

500 שנה של חיים בהחבא

ב-1917 גילה המהנדס הפולני סמואל שוורץ את קהילת יהודי בלמונטה ("ההר היפה"), עיירה קטנה באזור סרה דה אסטרלה שבצפון פורטוגל. זו הקהילה היהודית היחידה ששרדה את האינקוויזיציה בפורטוגל כקהילה מאורגנת. חבריה מתחננים זה עם זה מאות שנים.

שלט התלוי בבית הכנסת "בית אליהו" מספר את הסיפור המופלא של הקהילה שחיה בהחבא 500 שנה, עד שקמה כאיש אחד וחזרה ליהדות בגלוי ב-1992. בשלט נכתב: "כאן בבתי הכפר קיימו בסתר את מצוות היהדות במשך 500 שנה, מ-1492 עד 1992. הם העבירו את המסורת בעל פה מדור לדור, שמרו בחשאי את השבת ואת ימי ראשון קיימו לעיני השכנים מסביב, נזהרים שלא למעוד בין מנהגי היהדות והנצרות, מחשש ליפול לידי האינקוויזיציה ומרתפיה (...). כאן הנשמה היהודית לא הלכה לאיבוד, כאן הנשמה היהודית נשאר לעולם. ומתוך העבר יקום העתיד".

מיקומה של בלמונטה במרחק 15 ק"מ מן הגבול הספרדי, הפך אותה למקום מפלט ליהודי ספרד המגורשים וגם ליהודים פורטוגלים, שאימת הנצרות ריחפה מעליהם. גם היום האזור ההררי מבודד ואינו מפותח במיוחד וחיים בו מעט יהודים.

פורטוגל הקטנה, רק 560 ק"מ אורכה, היתה פעם מעצמה ימית. במאה ה-15 נכנסה פורטוגל לעידן של כיבושים וגילויי ארצות בהנהגתם של הנסיך אנריקה "הספן", מגלה הארצות ואסקו דה גאמה ואחרים. הם סייעו בהקמתה של אימפריה שבשיאה השתרעה עד אפריקה, ברזיל, הודו והמזרח הרחוק.

תזכורת לתקופה זו של עושר אדיר אפשר לראות בספריית האוניברסיטה של קוימברה. האוניברסיטה נוסדה בליסבון במאה ה-12 ועברה במאה ה-16 לארמון המלכותי של המלך ז'ואאו השלישי בקוימברה, שהיתה באותה תקופה מרכז תרבותי ואמנותי.

הספרייה נבנתה במאה ה-18 והיא ידועה בעולם כאחת הספריות המרהיבות בסגנון הבארוק באירופה. בספרייה כ-1.5 מיליון ספרים בצרפתית, לטינית ופורטוגלית.

דלת כבירת ממדים, שמעליה קשת עם סמל המלוכה, מובילה אל שלושת חדרי הספרייה, שתקרתם מצוירת. מדפי הספרים מעוטרים בפיתוחי זהב עם מוטיבים סיניים. על שלמות הספרים שומרים עטלפים, שמסתתרים ביום בפניות מסתור ויוצאים לשחר לטרף בלילה – לחסל את כל אותם חרקים העלולים לפגוע בספרים הנדירים.

לפורטוגל יש את הגירסה שלה לפאראדורים של ספרד, הלוא הם המלונות הבנויים בתוך מנזרים, מבצרים ומבנים עתיקים ומבודדים. בפורטוגל הם נקראים פוסאדות והם מתחלקים לפוסאדות בטבע ופוסאדות רומנטיות.

הפוסאדה של בלמונטה, למשל, היא מלון הררי שהוקם על חורבותיו של מנזר בנדיקטי מהמאה ה-15. החדרים מחולקים בין שני אגפים החובקים את שרידי המנזר. המלון מצטיין בשילוב הרמוני של ישן וחדש, כשהוא ניצב במיקום גבוה ומבודד כפי שאמור להיות מקום ששימש נזירים להתבודדות.

המחיר החל מכ-100 אירו לחדר ללילה. [אתר](#).

איך מגיעים: טיולים מאורגנים מוצעים על ידי החברות בארץ, אך אפשר גם לטייל עצמאית. אל על טסה ישירות לליסבון וחברות התעופה האירופיות טסות אליה עם חניית ביניים ובעונת הקיץ מיתוספות טיסות ישירות.

[לאתר האינטרנט של משרד התיירות של פורטוגל](#)